

[Strona Główna](#) > ... > [Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie](#) > [Uprowadzenie Dziecka Przez Jednego Z Rodziców](#) Austria

Legalne wywiezienie dziecka za granicę

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 W jakich okolicznościach rodzic może zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa bez zgody drugiego rodzica?

1.1. W pierwszej kolejności należy wspomnieć o kompleksowej zmianie ustawy o stosunkach między rodzicami a dziećmi wprowadzonej ustawą z 2013 r. zmieniającą ustawę o stosunkach między rodzicami a dziećmi oraz o nazwiskach (Kindschafts- und Namensrecht-Änderungsgesetz 2013) [Federalny Dziennik Urzędowy (BGBl) I 2013/15], która weszła w życie w Austrii w dniu 1 lutego 2013 r. Od tego czasu przepisy dotyczące miejsca zamieszkania znajdują się w § 162 austriackiego kodeksu cywilnego (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, ABGB), przy czym nie należy ich interpretować w oderwaniu od innych przepisów, ale w szerszym kontekście pozostałych przepisów ustawy o stosunkach między rodzicami a dziećmi.

1.2. Matka lub ojciec może zawsze wywieźć dziecko do innego państwa bez zgody drugiego z rodziców, jeżeli, po pierwsze, wykonuje wyłączną władzę rodzicielską nad dzieckiem; po drugie, z wyprzedzeniem powiadomi drugie z rodziców o zamiarze wywiezienia dziecka; po trzecie, drugie z rodziców nie wyrazi w rozsądnym terminie wyraźnego sprzeciwu wobec zamiaru wywiezienia dziecka ani nie zwróci się do sądu o pozbawienie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej. Jeżeli drugie z rodziców zwróci się do sądu w tej sprawie, sąd jest zobowiązany rozstrzygnąć, czy wywiezienie dziecka jest zgodne z prawem. Aby zabezpieczyć wykonanie orzeczenia o zmianie miejsca zamieszkania, sąd może również nałożyć na matkę lub ojca zakaz opuszczania kraju z dzieckiem (§ 107 ust. 3 zdanie czwarte ustawy o rozstrzyganiu sporów – Außerstreitgesetz, AußStrG).

Osoba wykonująca wyłączną władzę rodzicielską jest zobowiązana wziąć pod uwagę wszelkie oświadczenia drugiego z rodziców, jeżeli zachowanie się w sposób wskazany w oświadczeniu jest w większym stopniu zgodne z dobrem dziecka.

Jeżeli osoba wykonująca wyłączną władzę rodzicielską nad dzieckiem nie poinformowała drugie z rodziców o planowanym wyjeździe pomimo spoczywającego na niej obowiązku udzielenia takich informacji (§ 189 ust. 1 zdanie pierwsze ABGB – obowiązek ten obejmuje również przypadki wyjazdu za granicę) lub jeżeli osoba wykonująca wyłączną władzę rodzicielską nad dzieckiem wyjedzie za granicę pomimo wyraźnego sprzeciwu drugiego z rodziców, sytuacja taka nie stanowi (w przypadku gdy drugie z rodziców nie wykonuje władzy rodzicielskiej nad dzieckiem) naruszenia przepisów dotyczących władzy rodzicielskiej w rozumieniu art. 3 konwencji haskiej dotyczącej uprowadzenia dziecka, ale stanowi wyłącznie naruszenie przepisów austriackiego prawa rodzinnego regulujących stosunki między rodzicami, co może wywoływać skutki na gruncie prawa rodzinnego (od zwykłego upomnienia po powierzenie władzy rodzicielskiej innej osobie).

1.3. Jeżeli sąd powierzył władzę rodzicielską obojgu rodzicom, muszą oni – w zakresie, w jakim będzie to wykonalne i możliwe – wykonywać władzę rodzicielską za porozumieniem (§ 137 ust. 2 zdanie ostatnie ABGB).

W tym kontekście należy rozróżnić sytuację, w której dziecko zostaje wywiezione za granicę przez a) tego z rodziców, w którego gospodarstwie domowym zazwyczaj zamieszkuje, oraz b) tego z rodziców, w którego gospodarstwie domowym zazwyczaj nie zamieszkuje. Wywołując dziecko za granicę, osoba, w której gospodarstwie domowym dziecko zazwyczaj nie zamieszkuje, dopuszcza się każdorazowo czynu zabronionego

w rozumieniu art. 3 konwencji haskiej dotyczącej uprowadzenia dziecka. W przypadku tego z rodziców, w której gospodarstwie domowym dziecko zazwyczaj zamieszkuje, sytuacja prawna jest bardziej złożona.

Przepisy przywołanego powyżej § 189 ust. 1 zdanie pierwsze ABGB dotyczące obowiązku informowania drugiego z rodziców w kwestiach o istotnym znaczeniu mają również zastosowanie w przypadku, gdy władzę rodzicielską wykonują oboje rodzice (§ 189 ust. 5 ABGB). Opinie ekspertów na temat tego, czy niewywiązanie się z obowiązku poinformowania drugiego z rodziców, które również wykonuje władzę rodzicielską, zgodnie z przepisami § 189 ust. 5 w związku z § 189 ust. 1 zdanie pierwsze ABGB stanowi samo w sobie naruszenie przepisów dotyczących władzy rodzicielskiej w rozumieniu art. 3 konwencji haskiej dotyczącej uprowadzenia dziecka, są podzielone. Austriacki Sąd Najwyższy potwierdził niedawno, że stanowi to naruszenie tych przepisów (6Ob 170/16t).

W tym kontekście należy również wziąć pod uwagę oświadczenie tego z rodziców, w którego gospodarstwie domowym dziecko zazwyczaj nie zamieszkuje, jeżeli zachowanie się w sposób wskazany w tym oświadczeniu jest w większym stopniu zgodne z dobrem dziecka. Niezależnie od tego, czy niewywiązanie się z obowiązku poinformowania drugiego z rodziców zostanie uznane za bezprawne naruszenie przepisów dotyczących władzy rodzicielskiej w rozumieniu konwencji haskiej dotyczącej uprowadzenia dziecka, niewywiązanie się z tego obowiązku może stanowić zachowanie naruszające przepisy austriackiego prawa rodzinnego w ramach stosunków wewnętrznych między rodzicami i może wywoływać wyżej wymienione skutki.

1.4. Jeżeli sąd powierzył władzę rodzicielską obojgu rodzicom bez wskazania, w gospodarstwie domowym którego z rodziców dziecko ma zazwyczaj zamieszkiwać, konieczne jest uzyskanie zgody drugiego z rodziców. W przypadku braku jego zgody można zwrócić się do właściwego sądu rodzinnego i opiekuńczego (*Pflegschaftsgericht*) z wnioskiem o rozstrzygnięcie tej kwestii. W swoim orzeczeniu sąd jest obowiązany wziąć pod uwagę dobro dziecka oraz prawa rodziców do ochrony przed przemocą, swobody przemieszczania się i wolności wyboru zawodu (§ 162 ust. 3 ABGB). Jednak również w tym przypadku każde z rodziców posiada prawo do reprezentowania dziecka (w kwestiach związanych z ustaleniem jego miejsca zamieszkania) wyłącznie w zakresie, w jakim nie pozbawiono go tymczasowo lub na stałe władzy rodzicielskiej.

2 W jakich okolicznościach zgoda drugiego rodzica jest niezbędna dla wywiezienia dziecka do innego państwa?

Uzyskanie zgody drugiego z rodziców jest niezbędne w każdym przypadku, jeżeli osobie wywożącemu dziecko a) nie przyznano władzy rodzicielskiej nad dzieckiem albo b) przyznano władzę rodzicielską nad dzieckiem, ale dziecko nie zamieszkuje zazwyczaj w jej gospodarstwie domowym.

Jeżeli a) to z rodziców, w którego gospodarstwie domowym dziecko zazwyczaj zamieszkuje, lub b) to z rodziców, któremu przysługuje wyłączna władza rodzicielska nad dzieckiem zdecyduje się wyjechać z dzieckiem do innego państwa, musi – w ramach stosunków wewnętrznych między rodzicami – powiadomić drugie z rodziców o tym fakcie zgodnie z § 189 ABGB (zob. odpowiedź na pytanie 1) i wziąć pod uwagę jego stanowisko, jeżeli jest ono w większym stopniu zgodne z dobrem dziecka.

3 W jaki sposób można zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa, jeżeli drugi rodzic nie udziela zgody na wywiezienie dziecka do innego państwa, mimo że jest to konieczne?

3.1. Jeżeli sąd powierzył władzę rodzicielską obojgu rodzicom bez wskazania, w gospodarstwie domowym którego z rodziców dziecko ma zazwyczaj zamieszkiwać, osoba, która zamierza przenieść swoje miejsce zamieszkania do państwa trzeciego bez zgody drugiego z rodziców, musi wystąpić do właściwego sądu rodzinnego i opiekuńczego. W orzeczeniu dotyczącym udzielenia zgody sąd jest obowiązany wziąć pod uwagę dobro dziecka oraz prawa rodziców do ochrony przed przemocą, swobody przemieszczania się i wolności wyboru zawodu (§ 162 ust. 3 ABGB).

3.2. Jeżeli osobie, która zamierza wyjechać z dzieckiem za granicę, nie przysługuje władza rodzicielska nad dzieckiem lub jeżeli dziecko nie zamieszkuje zazwyczaj w jej gospodarstwie domowym, osoba taka może wystąpić do sądu o pozbawienie drugiego z rodziców władzy rodzicielskiej lub ograniczenie jego władzy rodzicielskiej (oraz o – potencjalnie również tylko częściowe – przeniesienie władzy rodzicielskiej na siebie).

W braku przesłanek uzasadniających odmowę udzielenia takiej zgody sąd może również, w szczególności jeżeli chce zastosować mniej restrykcyjny środek ochrony prawnej niż pozbawienie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, uchylić obowiązek uzyskania niezbędnej zgody lub udzielić zgody zastępczej (§ 181 ust. 1 ABGB).

3.3. Matka lub ojciec, którym przysługuje władza rodzicielska nad dzieckiem i w których gospodarstwie domowym dziecko zazwyczaj zamieszkuje, muszą przekazać drugiemu z rodziców stosowne informacje i zapewnić mu możliwość wyrażenia swojego stanowiska (§ 189 ABGB), przy czym przekazanie takich informacji lub uzyskanie zgody drugiego rodzica nie jest warunkiem koniecznym do wywiezienia dziecka za granicę.

4 Czy do tymczasowego wywiezienia dziecka (np. na wakacje, w celach związanych z opieką medyczną itd.) oraz wywiezienia dziecka na stałe takie mają zastosowanie te same zasady? Jeżeli dotyczy, proszę przedstawić właściwe formularze zgody.

Również w odniesieniu do tymczasowego wywiezienia dziecka za granicę w przypadku wspólnej władzy rodzicielskiej rodzice muszą – w zakresie, w jakim jest to wykonalne i możliwe – wykonywać władzę rodzicielską za porozumieniem (§ 137 ust. 2 zdanie ostatnie ABGB). Przedstawienie dowodów potwierdzających wypracowanie takiego wzajemnego porozumienia nie jest jednak warunkiem koniecznym do wywiezienia dziecka za granicę.

Wymóg osiągnięcia wspólnego porozumienia może jednak w sposób w pełni zgodny z prawem nie mieć zastosowania na przykład w przypadku spontanicznej weekendowej wizyty u dziadków mieszkających za granicą w sytuacji, w której drugie z rodziców i tak nie zamierzałoby spotkać się z dzieckiem w tym czasie (w takiej sytuacji osiągnięcie wspólnego porozumienia nie jest konieczne).

To samo dotyczy przypadków, w których drugie z rodziców musi zostać tylko poinformowane o wyjeździe (§ 189 ust. 1 ABGB), przy czym ustalenie, czy tymczasowe wywiezienie za granicę można w ogóle uznać za kwestię o istotnym znaczeniu, zależy od okoliczności danej sprawy (np. czasu trwania wyjazdu, miejsca docelowego i celu podróży).

Ostatnia aktualizacja: 29/10/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.